

Rolnummer 6745
Arrest nr. 128/2018 van 4 oktober 2018

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 3 en 8, *a)*, van de wet van 19 april 2017 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken, en van de artikelen 991*ter*, eerste, vierde en vijfde lid, en 991*octies*, eerste lid, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de bestreden bepalingen van de wet van 19 april 2017, ingesteld door Stijn Busschaert en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en F. Daoût, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 17 oktober 2017 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 18 oktober 2017, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 3 en 8, *a*), van de wet van 19 april 2017 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 31 mei 2017, *erratum* in het *Belgisch Staatsblad* van 12 juni 2017), en van de artikelen 991*ter*, eerste, vierde en vijfde lid, en 991*octies*, eerste lid, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij de bestreden bepalingen van de wet van 19 april 2017, door Stijn Busschaert, Jaak Vermeiren, Albert Hannay, Jean-Luc Hublet en Trui Jonniaux, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Vande Castele, advocaat bij de balie te Antwerpen.

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. A. Wirtgen en Mr. T. Moonen, advocaten bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 16 mei 2018 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J.-P. Snappe te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 6 juni 2018 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 6 juni 2018 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1.1. De Ministerraad voert aan dat het beroep tegen artikel 3, 1°, van de wet van 19 april 2017 « tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken » (hierna : de wet van 19 april 2017) te laat is ingediend.

De regeling die vervat is in artikel 8, *a*), van de wet van 19 april 2017 is volgens de Ministerraad bovendien ongewijzigd gebleven ten opzichte van de wet van 10 april 2014 « tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting

van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken » (hierna : de wet van 10 april 2014) waardoor ook ten opzichte van die bepaling de beroepstermijn reeds verstreken is. De Ministerraad beroept zich hierbij op de rechtspraak van het Hof inzake bekrachtigingswetten.

A.1.2. Nog volgens de Ministerraad worden enkel grieven geformuleerd tegen artikel 3, 2°, van de wet van 19 april 2017 in zoverre die bepaling een vierde en vijfde lid toevoegt aan artikel 991ter van het Gerechtelijk wetboek. Wat artikel 8, a), van die wet betreft, wordt de regeling voor gerechtsdeskundigen die in een ander land van de Europese Unie gedomicilieerd zijn niet door de verzoekende partijen behandeld. Het voorwerp van het beroep moet dan ook in die mate beperkt worden.

A.1.3. Tot slot werpt de Ministerraad de onontvankelijkheid op van het beroep in zoverre de verzoekende partijen een schending aanvoeren van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert. Het Hof is immers niet bevoegd om de schending van een wetskrachtige norm te beoordelen.

A.2.1. De verzoekende partijen verwijzen naar de parlementaire voorbereiding om aan te tonen dat de bestreden bepalingen wel degelijk het gevolg zijn van een nieuw onderzoek vanwege de wetgever, en het beroep dus niet te laat is ingediend.

A.2.2. Met betrekking tot het voorwerp van het beroep, stellen de verzoekende partijen in hun memorie van wederantwoord dat het beroep eveneens gericht is tegen de regeling inzake gerechtsdeskundigen die in een ander land van de Europese Unie gedomicilieerd zijn, nu die gerechtsdeskundigen, indien zij niet zijn opgenomen in een soortgelijk register van hun land en niet over het vereiste diploma beschikken, zich alsnog kunnen baseren op hun relevante ervaring om in het register te worden opgenomen.

A.2.3. De verzoekende partijen argumenteren tot slot dat het Hof bevoegd is om te toetsen aan de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert, in zoverre de tweede bestreden bepaling op discriminerende wijze toelaat om de vereisten van die wet buiten beschouwing te laten.

Ten gronde

A.3. Het enige middel is afgeleid uit een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het beginsel van de scheiding der machten en de onafhankelijkheid van de rechter, het beginsel van politieke verantwoordelijkheid van de uitvoerende macht, de beginselen van rechtszekerheid, vertrouwen en legaliteit en de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert.

A.4.1. In het eerste onderdeel klagen de verzoekende partijen aan dat artikel 3, 2°, vierde lid, van de wet van 19 april 2017 het beginsel van de scheiding der machten en de onafhankelijkheid van de rechter schendt, doordat die bepaling toelaat dat de Federale Overheidsdienst Justitie en de aanvaardingscommissie, via de permanente kwaliteitsbewaking, een rol spelen in de aanstelling van gerechtsdeskundigen en in de controle van de uitvoering van hun opdrachten, een taak die de rechter toekomt. De wet garandeert niet dat de kwaliteitscontrole enkel achteraf plaatsvindt, of dat er magistraten zitting nemen in de aanvaardingscommissie.

A.4.2. De Ministerraad antwoordt dat de bestreden maatregelen betrekking hebben op het algemene beheer en de algemene werking van de rechterlijke macht, en dus volgens de rechtspraak van het Hof niet onbestaanbaar zijn met de onafhankelijkheid van de rechter, die nog steeds zonder tussenkomst van de aanvaardingscommissie of de Federale Overheidsdienst Justitie beslist over de aanstelling van een gerechtsdeskundige en de uitvoering van zijn opdracht. De bestreden maatregelen hebben, zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding, enkel tot doel de rechter, via de registers, een kwalitatief werkinstrument aan te bieden. Bovendien blijkt uit de parlementaire voorbereiding dat ook magistraten in de aanvaardingscommissie zitting zullen nemen.

A.5.1. In het tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat artikel 8, a), 1°, van de wet van 19 april 2017 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, doordat die bepaling niet vereist dat de kandidaat-gerechtsdeskundige ingeschreven is op het tableau van de beoefenaars van het beroep van landmeter-expert. Hierdoor is het mogelijk om in het kader van een opdracht als gerechtsdeskundige het beroep van landmeter uit te oefenen zonder te voldoen aan de verplichting van artikel 4, § 1, van de wet van 11 mei 2003. Bovendien vereist de bestreden bepaling niet dat de ervaring die in overweging wordt genomen voor de inschrijving in het

register van gerechtsdeskundigen, werd opgedaan terwijl de betrokkene ingeschreven was op het tableau. Volgens de verzoekende partijen kan de aanvaardingscommissie noch op het moment van de mogelijke inschrijving, noch op het moment van de aanstelling van een gerechtsdeskundige, opwerpen dat de betrokkene niet is ingeschreven op het tableau. Het gebrek aan inschrijving impliceert bovendien dat de betrokkene niet onderworpen is aan het toezicht uitgeoefend door de Federale Raad van landmeter-experten, die bijgevolg ook geen inlichtingen kan verschaffen over de kandidaat gerechtsdeskundige.

A.5.2. In het derde onderdeel klagen de verzoekende partijen aan dat artikel 8, a), van de wet van 19 april 2017 een mogelijkheid voorziet om op discriminerende wijze de diplomavereiste van artikel 2 van de wet van 11 mei 2003 te omzeilen, doordat een kandidaat-gerechtsdeskundige zonder diploma toch kan worden ingeschreven in het register voor gerechtsdeskundigen indien hij beschikt over vijftien jaar relevante ervaring, opgedaan gedurende de twintig jaar voorafgaand aan de aanvraag tot registratie. Het advies van de aanvaardingscommissie biedt onvoldoende garanties omdat er enerzijds geen verplichting is om negatief te adviseren indien de commissie vaststelt dat het diploma geen toegang geeft tot het beroep van landmeter-expert, en anderzijds het advies niet bindend is voor de minister van Justitie of de door hem gemachtigde ambtenaar. Iemand die enkel beschikt over het diploma zoals voorzien in artikel 2, 1°, e) of g), van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert, kan bovendien volgens de verzoekende partijen wel optreden als gerechtsdeskundige, zonder dat er wat dat diploma betreft sprake moet zijn van ofwel een erkenning door de Koning, na advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen ofwel het inwinnen van een advies van die Raad.

A.5.3. Volgens de Ministerraad zijn het tweede en derde onderdeel gebaseerd op een verkeerde interpretatie van de bestreden bepaling. De twee regelingen, namelijk de regeling inzake gerechtsdeskundigen, en de regeling inzake de beroepsuitoefening door landmeter-experts, bestaan immers naast elkaar en streven verschillende doelstellingen na. Een gerechtsdeskundige mag de titel van landmeter-expert enkel voeren als hij is ingeschreven op het tableau, en een landmeter-expert moet ingeschreven zijn in het register van de gerechtsdeskundigen om als gerechtsdeskundige op te treden. Het staat aan de rechter om te oordelen of hij voor een specifieke zaak een landmeter-expert nodig heeft. De mogelijkheid om op basis van een jarenlange ervaring opgenomen te worden in het register, zonder te voldoen aan de diplomavereiste, vormt om dezelfde reden evenmin een probleem : de toelating om als gerechtsdeskundige op te treden, impliceert niet automatisch de toelating om het beroep van landmeter-expert uit te oefenen.

A.6.1. In het vierde onderdeel voeren de verzoekende partijen een schending van het legaliteitsbeginsel aan, omdat de beslissing over opname in het register voor gerechtsdeskundigen wordt gedelegeerd aan de minister van Justitie of zijn gemachtigde ambtenaar, terwijl de organisatie van de rechterlijke macht behoort tot de aan de wetgever voorbehouden aangelegenheden.

A.6.2. De Ministerraad beklemtoont dat de aanstelling van een gerechtsdeskundige in een specifieke zaak nog steeds de exclusieve bevoegdheid van het betrokken rechtscollege blijft. Met betrekking tot de rol van de minister van Justitie, is het middel niet tijdig en dus onontvankelijk, aangezien de betrokkenheid van de minister reeds werd voorzien in de wet van 10 april 2014. De Ministerraad verwijst naar de rechtspraak van het Hof waaruit blijkt dat er geen algemeen rechtsbeginsel bestaat dat bepaalt dat elk aspect van het beheer van de rechterlijke macht bij wet zou dienen te worden geregeld en elke delegatie aan de Koning zou zijn uitgesloten. De essentiële elementen zijn geregeld door de wetgever, en er wordt aan de minister van Justitie, zijn gemachtigd ambtenaar en de aanvaardingscommissie geen verordenende bevoegdheid toegekend.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1. De wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken (hierna : de wet van

10 april 2014), voorziet in twee registers, één voor gerechtsdeskundigen en één voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken. Het was de bedoeling van de wetgever om een einde te stellen aan het gebruik van officieuze lijsten, en om de kwaliteit van de diensten geleverd door de gerechtsdeskundigen en de vertalers, tolken en vertalers-tolken te waarborgen (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-1499/001, pp. 3-4). Volgens de oorspronkelijke redactie van de door die wet in het Gerechtelijk Wetboek ingevoegde bepalingen besliste de minister van Justitie over de opname in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (artikel 991*ter*). De kandidaat-gerechtsdeskundige moest voldoen aan een aantal voorwaarden, onder andere met betrekking tot de beroepsbekwaamheid (artikel 991*quater*, 6°). Het bewijs van de vereiste beroepsbekwaamheid werd geleverd door het voorleggen van een diploma in het domein van deskundigheid waarvoor de kandidaat zich als gerechtsdeskundige liet registreren en een bewijs waaruit vijf jaar relevante ervaring, opgedaan gedurende een periode van acht jaar voorafgaand aan de aanvraag tot registratie bleek (artikel 991*octies*, eerste lid, 1°).

B.2.1. Bij de wet van 19 april 2017 « tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken » (hierna : de wet van 19 april 2017) wil de wetgever de kwaliteitscontrole uitbreiden en enkele tekortkomingen in de wet van 10 april 2014 wegwerken (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2221/001, pp. 3-5).

B.2.2. Artikel 3 van de wet van 19 april 2017, dat artikel 991*ter* van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, maakt het mogelijk dat de minister van Justitie een gemachtigd ambtenaar aanstelt om hem bij de beslissingen tot opname in de registers, tot schorsing en tot tijdelijke of definitieve schrapping uit de registers te vervangen, en bepaalt dat de minister of zijn gemachtigd ambtenaar inlichtingen inwint bij het openbaar ministerie, de gerechtelijke autoriteiten en de wettelijk ingestelde tuchtoverheden omtrent de moraliteit en de beroepsbekwaamheid van de kandidaat-gerechtsdeskundige. Die bepaling voorziet eveneens in een advies van een aanvaardingscommissie bij de opname in de registers, en organiseert een permanente kwaliteitscontrole, uitgeoefend door de Federale Overheidsdienst Justitie, op initiatief en onder toezicht van die aanvaardingscommissie.

Het aldus gewijzigde artikel 991*ter* bepaalt :

« Behoudens de uitzondering bedoeld in artikel 991*decies*, zijn uitsluitend de personen die, op beslissing van de minister van Justitie of de door hem gemachtigde ambtenaar en zulks na advies van de aanvaardingscommissie, opgenomen zijn in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen, gemachtigd de titel van gerechtsdeskundige te voeren en bevoegd om opdrachten als gerechtsdeskundige te aanvaarden en uit te voeren.

De minister of de door hem gemachtigde ambtenaar wint inlichtingen in omtrent de moraliteit van de kandidaat gerechtsdeskundige en zijn beroepsbekwaamheid bij het openbaar ministerie, de gerechtelijke autoriteiten waarvoor hij eventueel reeds is opgetreden en de wettelijk ingestelde tuchtoverheden voor zover van toepassing.

Deze inlichtingen mogen enkel gebruikt worden voor het beheer van dit register. De ingewonnen gegevens worden bewaard door de Federale overheidsdienst Justitie tot de opname in het register om welke reden ook wordt beëindigd. Bij weigering van de opname of de verlenging van de inschrijving in het register worden de gegevens bewaard tot de beslissing definitief is.

De opname in het nationaal register voor de gerechtsdeskundigen en de verlenging ervan gebeuren na advies van de aanvaardingscommissie. Deze gaat in het bijzonder na dat het voorgelegde diploma toegang kan geven tot het gekozen domein, dat de aangegeven ervaring relevant is en dat het bewijs van de juridische kennis is gegeven. Zij houdt rekening met de ingewonnen inlichtingen.

Op initiatief en onder toezicht van de aanvaardingscommissie verzekert de Federale Overheidsdienst Justitie de permanente kwaliteitsbewaking op de aanstellingen van gerechtsdeskundigen en op de uitvoering van de expertiseopdrachten door deze laatsten.

De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de aanvaardingscommissie. In geen geval kan de commissie samengesteld zijn uit een meerderheid van gerechtsdeskundigen ».

B.2.3. Artikel 8, *a*), van de wet van 19 april 2017, dat artikel 991*octies*, eerste lid, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, breidt de mogelijkheden om de beroepsbekwaamheid te bewijzen uit.

Het aldus gewijzigde artikel 991*octies* bepaalt :

« Het in artikel 991*quater*, 6°, bedoelde bewijs wordt geleverd door het voorleggen aan de minister van Justitie van :

1° wat de beroepsbekwaamheid betreft, een diploma in het domein van deskundigheid waarvoor de kandidaat zich als gerechtsdeskundige laat registreren en een bewijs waaruit vijf jaar relevante ervaring gedurende een periode van acht jaar voorafgaand aan de aanvraag tot registratie blijkt of, bij gebrek aan diploma, het bewijs van vijftien jaar relevante ervaring gedurende de twintig jaar voorafgaand aan de aanvraag tot registratie. De

gerechtsdeskundigen die in een ander land van de Europese Unie gedomicilieerd zijn, kunnen hun beroepsbekwaamheid bewijzen door een opname in het gelijkaardig register van hun land, waarvan zij het bewijs leveren;

2° wat de juridische kennis betreft, een getuigschrift afgegeven na het volgen van een opleiding die beantwoordt aan de door de Koning bepaalde voorwaarden.

De minister van Justitie kan vrijstelling verlenen van de voorwaarde van vijf jaar relevante ervaring voor de specialiteiten die enkel in het kader van een gerechtelijk deskundigenonderzoek kunnen uitgeoefend worden ».

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.3.1. De Ministerraad voert aan dat het beroep niet tijdig is ingesteld voor wat betreft artikel 3, 1°, van de wet van 19 april 2017, met uitzondering van de invoeging, in artikel 991ter van het Gerechtelijk Wetboek, van de woorden « of de door hem gemachtigde ambtenaar en zulks na advies van de aanvaardingscommissie ». Het uitgangspunt achter de regeling vervat in artikel 8, a), van de wet van 19 april 2017 is volgens de Ministerraad ongewijzigd gebleven ten opzichte van de wet van 10 april 2014, waardoor ook voor die bepaling de beroepstermijn reeds verstreken is.

B.3.2. Wat artikel 3, 1°, betreft, worden enkel grieven ontwikkeld tegen de invoeging door de bestreden wet, in artikel 991ter van het Gerechtelijk Wetboek, van de woorden « of de door hem gemachtigde ambtenaar en zulks na advies van de aanvaardingscommissie ».

De exceptie is niet gegrond.

B.3.3. Een beroep dat gericht is tegen een verschil in behandeling dat niet uit de bestreden wet voortvloeit, maar reeds is vervat in een vroegere wet, is niet ontvankelijk.

Wanneer de wetgever in een nieuwe wetgeving echter een oude bepaling overneemt en zich op die wijze de inhoud ervan toe-eigent, kan tegen de overgenomen bepaling een beroep worden ingesteld binnen zes maanden na de bekendmaking ervan.

Bijgevolg moet worden nagegaan of het beroep tegen nieuwe bepalingen is gericht dan wel of het niet-gewijzigde bepalingen betreft.

B.3.4. Artikel 8, *a*), heeft artikel 991*octies*, eerste lid, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek integraal vervangen. De vorige versie van die bepaling bevatte weliswaar reeds vereisten inzake het diploma en de beroepservaring van de kandidaat-gerechtsdeskundige, maar dit neemt niet weg dat de wetgever opnieuw regelgevend is opgetreden in de erin vervatte aangelegenheid. Hij heeft immers uitdrukkelijk ervoor gekozen die vereisten in beginsel te behouden, maar ze daarnaast uit te breiden met andere mogelijkheden om de beroepsbekwaamheid aan te tonen.

B.3.5. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wet van 19 april 2017 werd aangenomen om enkele tekortkomingen en anomalieën in de wet van 10 april 2014 weg te werken (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2221/001, p. 5). De wetgever heeft uitdrukkelijk ervoor gekozen om in de mogelijkheid te voorzien om ook experts zonder het vereiste diploma in bepaalde gevallen in het register op te nemen :

« Aan de voorwaarde van het diploma wordt niets gewijzigd. Een diploma is een objectief gegeven. Gezien de grote diversiteit van diploma's en opleidingen is minder duidelijk welk diploma toegang geeft tot de verschillende specialiteiten. Om de kwaliteit van het register te bewaken kan de hoger vermelde aanvaardingscommissie hieromtrent nadere richtlijnen uitwerken.

Bovendien dient vastgesteld dat voor bepaalde specialiteiten er nauwelijks een overeenstemmend diploma bestaat. Bovendien zijn bepaalde deskundigen sinds jaren actief in een materie zonder dat zij over specifiek diploma beschikken. Hierbij kan verwezen worden naar specialiteiten zoals antiek en schriftonderzoek. Oudere deskundigen behaalden een diploma en specialiseerden zich zonder dat daarvoor een specifieke studierichting bestond. Zo heeft een arts die een diploma van doctor in de genees- en heelkunde heeft en zich specialiseerde in de begroting van menselijke schade voordat hiervoor een specifieke opleiding bestond, geen specifiek diploma. Daarom kan van de voorwaarde van het diploma afgeweken worden indien minstens vijftien jaar relevante ervaring wordt bewezen » (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2221/001, p. 15).

B.4. Het Hof is niet bevoegd om wettelijke bepalingen te toetsen aan andere wettelijke bepalingen die geen bevoegdheidverdelende regels zijn. Het middel, in zoverre het is afgeleid uit een schending van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert, is niet ontvankelijk.

B.5. De grieven met betrekking tot de gerechtsdeskundigen die in een ander land van de Europese Unie gedomicilieerd zijn, die voor het eerst in de memorie van antwoord werden uiteengezet, zijn niet tijdig geformuleerd en derhalve onontvankelijk.

Ten gronde

B.6. Het enige middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met het beginsel van de scheiding der machten en de rechterlijke onafhankelijkheid, met het beginsel van politieke verantwoordelijkheid van de uitvoerende macht, en met de beginselen van rechtszekerheid, vertrouwen en legaliteit. Het middel bevat vier onderdelen. Het eerste en het laatste onderdeel hebben betrekking op artikel 3 van de wet van 19 april 2017, het tweede en het derde onderdeel hebben betrekking op artikel 8, a).

Wat betreft het eerste onderdeel

B.7.1. Het eerste onderdeel van het middel is afgeleid uit de schending, door artikel 3, 2°, vierde lid, van de wet van 19 april 2017, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het beginsel van de scheiding der machten en de rechterlijke onafhankelijkheid, doordat die bepaling toelaat dat de Federale Overheidsdienst Justitie en de aanvaardingscommissie, in het kader van de permanente kwaliteitsbewaking, een rol spelen bij de aanstelling van gerechtsdeskundigen en de uitvoering van hun opdrachten.

B.7.2. De scheiding der machten is een algemeen rechtsbeginsel dat dient te worden geïnterpreteerd overeenkomstig de tekst van de Grondwet. De door het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten gewaarborgde onafhankelijkheid van de rechterlijke macht betreft bijgevolg de functionele onafhankelijkheid van de magistraten.

B.7.3. Krachtens artikel 3, 2°, vierde lid, van de wet van 19 april 2017, verzekert de Federale Overheidsdienst Justitie, op initiatief en onder toezicht van de aanvaardingscommissie, de permanente kwaliteitsbewaking op de aanstellingen van gerechtsdeskundigen en op de uitvoering van hun expertiseopdrachten.

In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren, verleent die bepaling de minister van Justitie op geen enkele wijze de bevoegdheid om zich te mengen in de rechtsprekende bevoegdheid van de rechters. De kwaliteitsbewaking wordt niet autonoom door de Federale Overheidsdienst Justitie uitgevoerd, maar gebeurt op initiatief en onder toezicht van de aanvaardingscommissie.

B.7.4. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat het bovendien de bedoeling is dat ook magistraten zitting nemen in de aanvaardingscommissie :

« Rekening houdend met de opdracht van de commissie, dient zij samengesteld te worden uit ambtenaren van [de] FOD Justitie, magistraten en specialisten in het vakgebied » (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2221/001, p. 11).

Daarnaast blijft de rechter bevoegd voor de controle op het verloop van het deskundigenonderzoek in individuele zaken :

« In verband met de kwaliteitscontrole herinnert de minister eraan dat de deskundigen advies verstrekken aan de magistraten. Deze laatsten zijn dan ook het best geplaatst om de kwaliteit van het werk te beoordelen. In burgerlijke zaken staat de tegensprekelijkheid van de procedure zelf borg voor kwaliteit. De rechtbanken controleren de kosten van het deskundigenonderzoek en van de aangerekende erelonen. Het is mogelijk controle uit te oefenen op de inachtneming van de termijnen, van de deontologie en van de bijscholingsverplichtingen » (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2221/003, p. 22).

B.7.5. De permanente kwaliteitsbewaking gebeurt aan de hand van de al dan niet tijdelijke schrapping van de deskundige uit het register, en heeft geen onmiddellijke impact op de aanstelling van gerechtsdeskundigen in lopende zaken :

« De minister antwoordt dat de opname in het register een voorwaarde is om door de gerechtelijke overheden te worden aangewezen, terwijl de aanwijzing een beslissing van de gerechtelijke overheden is. De schrapping of het einde van de opname na 6 jaar heeft geen gevolgen voor de lopende onderzoeken. De gerechtelijke overheid kan de deskundige vervangen, maar dat is geen verplichting; dienaangaande geldt een afzonderlijke procedure » (*Parl. St.*, Kamer, 2016-2017, DOC 54-2221/006, p. 10).

B.7.6. Aangezien de permanente kwaliteitsbewaking de uitoefening door de rechters van hun rechtsprekende bevoegdheid als zodanig niet kan raken, schendt deze de in het eerste onderdeel vermelde grondwetsbepalingen en beginselen niet.

B.7.7. Het middel, in zijn eerste onderdeel, is niet gegrond.

Wat betreft het tweede en het derde onderdeel

B.8.1. Het tweede onderdeel is afgeleid uit de schending, door artikel 8, a), 1°, van de wet van 19 april 2017, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat deze bepaling niet vereist dat de kandidaat-gerechtsdeskundige is ingeschreven op het tableau van de beoefenaars van het beroep van landmeter-expert. Bovendien vereist de bestreden bepaling niet dat de ervaring die in overweging wordt genomen voor de inschrijving in het register van gerechtsdeskundigen werd opgedaan terwijl de betrokkene ingeschreven was op het tableau van de beoefenaars van het beroep van landmeter-expert.

B.8.2. Het derde onderdeel is afgeleid uit de schending, door artikel 8, a), 1°, van de wet van 19 april 2017, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat een kandidaat-gerechtsdeskundige zonder diploma toch kan worden ingeschreven in het register voor gerechtsdeskundigen indien hij beschikt over vijftien jaar relevante ervaring, opgedaan gedurende de twintig jaar voorafgaand aan de aanvraag tot registratie, terwijl een landmeter-expert moet voldoen aan de diplomavereiste van artikel 2 van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert. Iemand die enkel beschikt over het diploma zoals voorzien in artikel 2, 1°, e) of g), van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert, kan bovendien volgens de verzoekende partijen wel optreden als gerechtsdeskundige, zonder dat er wat dat diploma betreft sprake moet zijn van ofwel een erkenning door de Koning na advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen ofwel het inwinnen van een advies van die Raad.

B.8.3. De wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert voorziet voor de uitoefening van het beroep van landmeter-expert, zowel in een diplomavereiste als, in het geval van zelfstandige uitoefening van het beroep, in een inschrijving op het tableau van de beoefenaars van het beroep van landmeter-expert.

Artikel 2 van die wet bepaalt :

« Niemand mag de beroepstitel voeren van landmeter-expert, of enige andere titel die de indruk zou geven dat hij het beroep van landmeter-expert uitoefent, indien hij niet aan de volgende voorwaarden voldoet :

1° houder zijn van een der hiernavolgende titels :

a) een diploma van landmeter, of van meetkundige of van meetkundige-schatter van onroerende goederen uitgereikt, naar gelang van het geval, ter uitvoering van de koninklijke besluiten van 31 juli 1825 houdende bepalingen nopens de uitoefening van het beroep van landmeter, van 1 december 1921 dat betrekking heeft op wijzigingen aan de beschikkingen, rakende de uitoefening van het beroep van landmeter, van 18 mei 1936 dat betrekking heeft op wijzigingen aan de bepalingen betreffende het uitoefenen van het beroep van meetkundige-schatter van onroerende goederen of van het Regentsbesluit van 16 juni 1947 dat betrekking heeft op de enige proef, ingesteld ten behoeve van zekere gediplomeerden, ter verkrijging van het diploma van meetkundige-schatter van onroerende goederen;

b) een diploma van licentiaat in de wetenschappen, groep aardrijkskunde, optie landmeetkunde; een diploma van licentiaat in de geometrologie;

c) een diploma van industrieel ingenieur bouwkunde, optie landmeetkunde;

d) een diploma van gegradueerde ' landmeter-expert vastgoed ', aangevuld met een getuigschrift van slagen voor de geïntegreerde proef voor uitreiking van de titels van meetkundige-schatter van onroerende goederen, of een diploma van gegradueerde in bouw, optie vastgoed, voorzover het diplomasupplement of een attest van de hogeschool die het diploma uitreikt, de keuze ' meten ' vermeldt;

e) een universitair diploma of een diploma van universitair niveau of van het technisch hoger onderwijs, verenigbaar met de uitoefening van het beroep van landmeter-expert, erkend door de Koning, na advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen;

f) een diploma dat gelijkwaardig is aan een der bovenvermelde akten en dat uitgereikt is door een examencommissie van de Staat of van een Gemeenschap;

g) een diploma, uitgereikt door elke andere instelling van vergelijkbaar niveau en erkend door de Koning, na advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de K.M.O.;

h) een bekwaamheidsattest of een opleidingstitel bedoeld in Titel III, Hoofdstuk I, van de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties, afgeleverd door een andere lidstaat en die beantwoordt aan de voorwaarden vastgelegd in dit hoofdstuk, of een opleidingstitel gelijkgesteld aan een dergelijke titel in toepassing van artikel 2, § 3, van de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties.

De onderdanen van een lidstaat die een bekwaamheidsattest of een opleidingstitel bedoeld in deze bepaling hebben verworven, zijn onderworpen aan alle voorwaarden en genieten van alle rechten voorzien in de wet van 12 februari 2008 betreffende de beroepskwalificaties, onverminderd de bepalingen voorzien door of op basis van deze wet.

De diploma's waarvan sprake in a) tot e) hierboven, moeten afgeleverd worden door onderwijs- of opleidingsinstellingen georganiseerd, erkend of gesubsidieerd door het Rijk of de Gemeenschappen.

[...] ».

B.8.4. Artikel 4 van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert bepaalt :

« § 1. Niemand mag in de hoedanigheid van zelfstandige in hoofd- of bijberoep, het beroep van landmeter-expert uitoefenen als hij niet voldoet aan de voorwaarden vermeld in artikel 2/1, § 1 van deze wet en bovendien niet is ingeschreven op het in artikel 3 van de wet van 11 mei 2003 tot oprichting van Federale Raden van landmeters-experten bedoelde tableau.

[...] ».

B.8.5. Bij niet-naleving van de hierboven aangehaalde bepalingen, voorzien de artikelen 10 tot 12 van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert in een strafrechtelijke geldboete. De naleving wordt gecontroleerd door ambtenaren van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (koninklijk besluit van 9 januari 2004 tot aanstelling van de ambtenaren die met de opsporing en de vaststelling van de inbreuken op de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert belast zijn, *Belgisch Staatsblad*, 28 januari 2004, p. 4838), en valt eveneens onder de bevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie. De processen-verbaal opgesteld door deze ambtenaren worden onverwijld toegezonden aan de bevoegde ambtenaren van het openbaar ministerie.

Artikel 10 bepaalt :

« Eenieder die de artikelen 2, 2/1, 4 en 5 overtreedt, wordt gestraft met geldboete van 5 tot 25 euro.

De rechtspersonen die het beroep van landmeter-expert uitoefenen overeenkomstig deze wet zijn burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de boetes en de uitvoering van de herstelmaatregelen waartoe hun organen en aangestelden werden veroordeeld ».

Artikel 11 bepaalt :

« Boek I van het Strafwetboek is, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, van toepassing op de in deze wet bepaalde inbreuken ».

Artikel 12 bepaalt :

« Onverminderd de bevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie, worden het personeel van de politie en de ambtenaren en agenten, te dien einde door de Koning aangewezen op voorstel van de minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft, belast met het opsporen en vaststellen in processen-verbaal van de inbreuken op deze wet.

Deze processen-verbaal zijn rechtsgeldig tot bewijs van het tegendeel. Zij worden onverwijld toegezonden aan de bevoegde ambtenaren van het openbaar ministerie; een afschrift ervan wordt gezonden aan de overtreder binnen zeven werkdagen te rekenen vanaf de vaststelling der inbreuken, dit alles op straf van nietigheid ».

B.8.6. Anders dan de verzoekende partijen voorhouden, heeft de bestreden bepaling niet tot gevolg dat de gerechtsdeskundigen het beroep van landmeter-expert kunnen uitoefenen zonder te voldoen aan de voorwaarden van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert, zowel wat de diplomavereiste betreft als met betrekking tot de inschrijving op het tableau van landmeter-experts.

De wet van 19 april 2017 voorziet inderdaad expliciet dat de minister van Justitie, of zijn gemachtigd ambtenaar, zowel bij de aanvraag tot opname als bij de aanvraag tot verlenging van de opname in het register van gerechtsdeskundigen, inlichtingen inwint omtrent de moraliteit van de kandidaat-gerechtsdeskundige en diens beroepsbekwaamheid bij het openbaar ministerie, de gerechtelijke autoriteiten waarvoor hij eventueel reeds is opgetreden en de wettelijk ingestelde tuchtoverheden, zoals bijvoorbeeld de Federale Raden van landmeters-experten, voor zover van toepassing. Uit die inlichtingen blijkt of de betrokken kandidaat-gerechtsdeskundige het voorwerp uitmaakt van eventuele strafrechtelijke onderzoeken met betrekking tot inbreuken op de bovenvermelde verplichtingen, en of de kandidaat al dan niet ingeschreven is op het tableau van landmeters-experten.

B.8.7. In die interpretatie, die niet wordt tegengesproken door de tekst van de bestreden bepaling, noch door de parlementaire voorbereiding, zijn de in het tweede en derde onderdeel aangeklaagde verschillen in behandeling onbestaande, zodat artikel 8, a), 1°, van de wet van 19 april 2017 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt.

B.8.8. Het middel, in zijn tweede en derde onderdeel, is niet gegrond.

Wat betreft het vierde onderdeel

B.9.1. Het vierde onderdeel is afgeleid uit een schending, door artikel 3, 2°, van de wet van 19 april 2017, van artikel 12 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 144, 145, 150 en 151 ervan, en met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, doordat de beslissing tot opname in het register voor gerechtsdeskundigen wordt overgelaten aan de minister van Justitie, en doordat de minister de mogelijkheid heeft om een gemachtigd ambtenaar aan te stellen om die beslissing te nemen.

B.9.2. De Grondwet vereist een wetgevend optreden voor het instellen van rechtbanken, voor de organisatie ervan op jurisdictioneel vlak en voor het statuut van de rechters (zie arrest nr. 138/2015, 15 oktober 2015, B.40.1), maar dat vereiste geldt niet voor de gehele regeling van de rechtspleging. Het in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens vervatte vereiste dat een rechtbank dient te worden ingesteld « bij de wet » heeft een soortgelijke draagwijdte (zie o.a. EHRM, 12 januari 2016, *Miracle Europe Kft t. Hongarije*, §§ 47-52).

Zelfs voor de aspecten van het recht op een behoorlijke rechtsbedeling waarvoor een wetgevend optreden vereist is, staat het wettigheidsbeginsel een delegatie aan de Koning niet in de weg voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld.

B.9.3. De bestreden bepalingen hebben geen betrekking op de inrichting en organisatie van de rechtbanken, noch op het statuut van de rechters.

B.9.4. Een wetgevende machtiging ten gunste van de uitvoerende macht die een aangelegenheid betreft die niet door de Grondwet aan de wetgever is voorbehouden, is niet ongrondwettig. In dat geval maakt de wetgever immers gebruik van de hem door de Grondwetgever verleende vrijheid om in een dergelijke aangelegenheid te beschikken.

Het Hof is niet bevoegd om een bepaling af te keuren die de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht en de uitvoerende macht regelt, tenzij die bepaling indruist tegen de regels inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de Staat, de gemeenschappen en de gewesten of tenzij de wetgever een categorie van personen het optreden van een democratisch verkozen vergadering, waarin de Grondwet uitdrukkelijk voorziet, ontzegt. Dit is te dezen niet het geval.

B.9.5. Het middel, in zijn vierde onderdeel, is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 4 oktober 2018.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschant

A. Alen